

Nr 73.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tullfrihet för byggnadsmaterialier m. m. för anläggning av en regleringsdamm i Neaälven m. m.; given Stockholms slott den 13 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

GUSTAF.

John Ericsson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Statsrådet Ericsson anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena följande.

I en den 29 augusti 1946 dagtecknad skrift har Trondheims kommun i Norge hemställt, att tullfrihet måtte beviljas kommunen vid införsel till Sverige av varor och förnödenheter av olika slag, som erfordrades för byggandet för kommunens räkning av en regleringsdamm i Neaälven inom Undersåkers socken i Jämtlands län. Till stöd för framställningen har anförts följande.

Byggnadsplatsen är belägen ca 1 km från riksgränsen. För byggnadsarbetena kommer att användas uteslutande norsk arbetskraft och direkt över

gränsen från Norge införda byggnadsmaterial och livsmedel, maskiner och verktyg m. m.

Byggnadsarbetet beräknas kräva en arbetstid av tre år och kommer att utföras i huvudsak under den varmare årstiden under åren 1947—49, då ca 120 man komma att sysselsättas. Förbrukningen av material kan preliminärt beräknas uppgå till 1 000 å 4 000 ton cement, 300 å 1 200 ton armeringsjärn, trämaterial för ställningar, formar och provisoriska byggnader samt diverse andra byggnadsmaterial i mindre omfattning.

Enär byggnadsarbetet utföres helt och hållet för norsk räkning, med norsk arbetskraft och av norska material samt enär byggnadsplatsen är belägen helt nära riksgränsen och transportförbindelser till Sverige praktiskt taget saknas, kommer ingen konkurrens att råda om förbrukning av motsvarande svenska varor. Enligt gällande tulltaxeförordning skulle tull behöva erläggas vid införsel av de flesta av här ifrågakommande varor, erforderliga för byggnadsarbetet.

Över framställningen ha infordrade utlåtanden avgivits gemensamt av kommerskollegium och generaltullstyrelsen den 21 februari, av kontrollstyrelsen den 3 oktober, av länsstyrelsen i Jämtlands län den 14 oktober och av statens utlänningskommission den 3 november 1947, varjämte Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet den 13 december 1947 avgivit yttrande i ärendet.

Kommerskollegium och *generaltullstyrelsen* ha bland annat framhållit, att den planerade regleringsdammen vore avsedd att uppföras på en i närheten av riksröset nr 154 belägen plats, vilken saknade annan vägförbindelse än den som från norsk sida vore under byggnad dit. Närmaste svenska orter, där tullpersonal funnes stationerad, vore Malmagen och Storlien, dit avståndet fågelvägen utgjorde 37 respektive 42 kilometer eller en och en halv å två dagsmarscher i oländig fjällterräng. Den ifrågasatta tullfriheten, för vilken krävdes samtycke av riksdagen, torde avse dels för regleringsdammens anläggning erforderliga byggnadsmaterialier och maskiner, dels förnödenheter för den norska arbetsstyrkans behov, dels ock transportmedel för befordran över riksgränsen till och från arbetsplatsen av personer och varor.

Ur synpunkten av de intressen, ämbetsverken hade att tillvarataga, ha verken förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till framställningen. Såsom villkor för tullfrihetens åtnjutande torde emellertid böra gälla, att transportmedel samt materialier och förnödenheter, vilka icke tagits i anspråk vid anläggningens utförande, efter arbetets avslutande bliva återutförda.

Kontrollstyrelsen har i huvudsak anfört följande.

Kontrollstyrelsen har inhämtat, att arbetsstyrkan vid ifrågavarande arbetsplats visserligen kommer att förläggas i baracker på svenskt område, men att man har anledning att vänta, att en stor del av denna arbetsstyrka vid veckoskiftena kommer att återvända till sina boplatser på norskt område. Då fritidsvistelsen således i stor utsträckning kommer att vara förlagd till norskt område, synes det legitima behovet av tillgång till rusdrycker på svenskt område väl kunna täckas genom den resande enligt 1 § 1 mom.

kungörelsen den 18 december 1918 (nr 989) angående resandes rätt till införsel av rusdrycker etc. medgivna rätten att införa intill en tredjedels liter spritdrycker och en liter vin. Någon särskild undantagslagstiftning i syfte att bereda ytterligare lättnader i införseln av rusdrycker har från norsk sida icke ansetts påkallad.

Enligt vad kontrollstyrelsen under hand inhämtat, ifrågasätter sökanden sålunda icke, att tullfrihet eller andra särbestämmelser medgivas för införsel av rusdrycker. På grund härav och med hänsyn till de missförhållanden i avseende å olaga rusdryckshantering, som tidvis gjort sig gällande i gränsområdena till Norge och Finland, har kontrollstyrelsen hemställt, att några särskilda eftergifter från lagstiftningen rörande rusdrycker icke måtte medgivas.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har hemställt, att Kungl. Maj:t vid beviljandet av skäligen undantag beträffande passtvång m. m. såsom villkor måtte föreskriva, bland annat, att det skulle åligga Trondheims kommun att bestrida kostnaderna för den gränsbevakning och den polisstyrka för ordningens upprätthållande på platsen, som av vederbörande svenska myndigheter prövades erforderliga.

Statens utlänningskommission, som yttrat sig över frågan om pass- och uppehållstillstånd m. m. för de norska arbetare, vilka komma att sysselsättas vid anläggningen, har förklarat sig beredd att i detta hänseende medverka till sådana åtgärder, som kunde underlätta arbetets bedrivande.

Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet har i sitt yttrande förklarat sig icke ha något att erinra mot ett bifall till framställningen i vad avser tullfri införsel till riket av tobaksvaror, dock under förutsättning att det gäller i Norge vederbörligen skattelagda varor.

Föredraganden. Den av Trondheims kommun gjorda framställningen avser beviljande av tullfrihet från svensk sida för *dels* byggnadsmaterialier och maskiner, erforderliga för regleringsdammens anläggning, *dels* förnödenheter för den norska arbetsstyrkans behov, *dels* ock transportmedel för befordran över riksgränsen till och från arbetsplatsen av personer och varor.

Med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter har jag för egen del funnit det rimligt, att från svensk sida tullfrihet medgives Trondheims kommun i förevarande fall. Såsom villkor härför bör dock gälla, att materialier och förnödenheter samt transportmedel, vilka icke tagits i anspråk vid anläggningens utförande, efter arbetets avslutande bliva återutförda, ävensom att sökanden vidkännes alla av de ifrågasatta medgivandena uppkommande kostnaderna. Bifall till framställningen om tullfrihet förutsätter emellertid samtycke av riksdagen. Jag förordar, att sådant medgivande inhämtas genom proposition till riksdagen. Medgivandet om tullfrihet torde böra gälla intill tiden för byggnadsarbetets avslutande.

Ett tillmötesgående av kommunens framställning lärer påkalla undantag jämväl från andra författningar än tulltaxeförordningen. Beträffande sådana författningar, som utfärdats av Kungl. Maj:t allena, torde, i den mån vederbörande myndighet icke tillagts dispensrätt, frågor om undantag härifrån sedermera få underställas Kungl. Maj:ts prövning. Dispens från bestämmelser i författningar, tillkomna under riksdagens medverkan, förutsätter däremot bemyndigande härtill av riksdagen, exempelvis beträffande införsel och försäljning av tobaksvaror och vissa maldrycker. Såsom framhållits av kontrollstyrelsen erfordras däremot icke något undantag från lagstiftningen om rusedrycker. Jag förordar, att bemyndigande för Kungl. Maj:t att i hithörande hänseenden lämna erforderliga dispenser inhämtas av riksdagen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen

dels medgiva, att tullfrihet må av Trondheims kommun åtnjutas för erforderliga byggnadsmaterialier och andra förnödenheter samt transportmedel, vilka införas för ifrågavarande byggnadsföretag direkt över riksgränsen,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i övrigt medgiva de undantag från av Kungl. Maj:t med riksdagen utfärdade allmänna bestämmelser, vilka prövas erforderliga och lämpliga för tillmötesgående av kommunens framställning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Folke Lyberg.